

Martina Svečnik

Filozofska fakulteta Ljubljana
martina.svecnik@gmail.com

UDK 811.134.2'42:808.56

POGOVORNA ŠPANŠČINA: SEGANJE V BESEDO, MENJAVANJE BESEDE IN SOČASNI GOVOR V SPONTANEM POGOVORU

1. UVOD

Pogovor je ena najbolj tipičnih človeških dejavnosti in je v vsakdanjem življenju bistvenega pomena. Preko pogovora se namreč povezujemo z drugimi osebami, skušamo doseči naše namere, vzdržujemo stik z zunanjim svetom in se obnašamo kot družabna bitja.

Slovar španskega jezika Real Academie (RAE, dostop 13.5. 2011) besedo « *conversar* » (pogovarjati se) definira takole: govoriti ena ali več oseb z drugo ali drugimi osebami; živeti ali prebivati v družbi drugih; govoriti in biti prijatelj z drugimi osebami. Iz tega je razvidno, da se tudi v slovarju beseda «pogovarjati se» nanaša na najbolj značilne odnose človeške vrste, ki so sobivanje, ravnanje z drugimi in prijateljstvo.

Do pred kratkim ni bilo veliko zanimanja za preučevanje pogovora, čeprav se je govor in z njim pogovor pojavil veliko prej kot pisava. Prvi razlog za to je tehnične narave, saj so naprave, ki uspešno snemajo govor precej nedavna iznajdba, drugi razlog pa je prestiž pisave, ki je bila dolgo časa dostopna le višjim, izobraženim slojem. Govor je trenuten, zaradi česar se je včasih zdelo, da ne more biti predmet študijskega raziskovanja.

Pogovorni jezik je neobhoden del družbe. Nekdo lahko zelo malo piše ali bere, pa še vedno normalno deluje v družbi, če se je le sposoben pogovarjati z drugimi. Obratno ne velja, saj je človek v biti družabno bitje. Glede na to, da je govorjeni jezik tako nujen in vseprisoten v vsakdanjem življenju in da v izobraževalnih ustanovah v Sloveniji na njem ni poudarka, je zanimivo preučevati različne vidike pogovornega jezika. Namen raziskave je bilo boljše razumevanje dinamike pogovora v smislu seganja v besedo, menjavanja besede, sočasnega govora oziroma prekrivanja in sodelovanja posameznikov v pogovoru. Delo temelji na desetminutnem korpusu, avdioposnetku spontanega pogovora med mladimi Španci, študenti, in na analizi njegove transkripcije (za celotno transkripcijo glej Svečnik¹ 2006: 73 - 82). Pri transkripciji smo upoštevali sistem zapisa, ki ga predlaga Briz Gómez (Briz 2000: 15).

¹ Diplomsko delo z naslovom *El español hablado – análisis del discurso*. Mentorica: red. prof. dr. Jasmina Markič

Korpus, ki smo ga uporabili, ima vse značilnosti pogovornega jezika in spontanega pogovora (glej razdelek 2.1.). Pogovor se odvija med prijatelji, ki se okrog desete ure zvečer dobijo na večerji pri enem od njih. Sedijo za mizo v dnevni sobi in govorijo o vsakdanjih rečeh. Snemalne naprave nismo postavili na mizo, ampak na polico nedaleč stran od nje, da ne bi motila govornikov ali jih spravila v zadrego. Med večerjo je igrala glasba, a je nismo hoteli ugasniti, ker je pripomogla k bolj sproščenemu vzdušju. Pred večerjo smo naznanili, da bomo pogovor snemali. Na začetku je bilo vsem malo nerodno, a so na snemanje hitro pozabili in se popolnoma sprostili. Posneli smo več kot uro pogovora, vendar smo za analizo izbrali deset minut, kjer se dovolj dobro sliši, kaj se govori. Posneli naj bi pogovor med dvema Špancema in Nemko, vendar je eden od povabljenecv pripeljal še dva prijatelja, Španko in Italijana, tako da je bilo na koncu pet govornikov. Očitno je bilo, da bosta transkripcija in analiza pogovora petih govornikov zahtevni, vendar se nam je to zdel dober primer spontanega in zelo dinamičnega pogovora. V pogovoru sodelujejo trije Španci (2 dekleti in fant, stari od 23 do 24 let, študenti) in dva tujca (Italijan in Nemka, 23 in 21 let, študenta Erasmus), ki nista veliko govorila. O razlogih za to govorimo kasneje.

Ker je govor spremenljive narave, neustaljen in odstopa od norme, ga je tudi težje preučevati, jezikoslovci, ki ga preučujejo, pa so o veliko stvareh različnega mnenja. Pri našem delu so bile še posebej uporabne sledeče knjige Briza Gómeza, ki je eden redkih, ki se je ukvarjal s področjem, ki nas zanima: Briz Gómez (1998), *El español coloquial en la conversación: esbozo de pragmagramática*; Briz Gómez y grupo Val. Es. Co. (1996), *Pragmática y gramática del español hablado*; Briz Gómez y grupo Val. Es. Co. (2000), *Cómo se comenta un texto coloquial*. V veliko pomoč nam je bilo tudi delo Tusóna Vallsa (1997), *Análisis de la conversación*.

Rezultati so pokazali, da je spontan, sproščen pogovor nenehni boj za pridobitev ali ohranitev besede. Sodelujoči skušajo izraziti svoje mnenje v trenutku, ko jim kaj pride na misel, zato pride do seganj v besedo, kar lahko privede, ali pa tudi ne, do menjave govornika. Pri tem lahko do zanimivih pojavov, kot je sočasni govor, ko več oseb hkrati skuša pridobiti besedo, in celo do vzporednih (sočasnih) pogovorov, ko si besedo pridobita dve osebi hkrati, ker je obema uspelo pridobiti poslušalce. Sodelovanje posameznika v pogovoru je odvisno od odnosov med sogovorniki in, če gre za tujce, od znanja jezika in od kulturnega ozadja.

2. O POGOVORNEM JEZIKU, POGOVORU, SEGANJU V BESEDO, MENJAVANJU BESEDE IN O SOČASNEM GOVORU

2.1. Značilnosti pogovornega jezika in pogovora

Tusón Valls v svojem delu *Análisis de la conversación* (1997) izpostavi značilnosti pogovornega jezika. Te so po njegovem mnenju vsakdanjost, spontanost, interaktivnost in neformalnost. Slednjim se pridružijo še značilnosti, vezane na govornika (geografski izvor, družbeno ozadje...) in značilnosti, vezane na situacijo oz. pogovorni kontekst (enakost med sogovorniki; skupno znanje, vedenje in izku-

šnje; domačnost kraja, kjer se pogovor odvija; vsakdanje teme, dosegljive vsakomur). Pogovor ni pripravljen vnaprej, sodelujoči se pogovarjajo brez posebnega cilja, zato da se družijo, ton pa je neformalen. V istem delu Tusón Valls izpostavi značilnosti pogovora, ki so po njegovem mnenju sledeče: osebe se pogovarjajo v živo iz oči v oči; pogovor se odvija «tukaj in zdaj»; menjavanje besede ni vnaprej določeno; dinamičnost – hitro menjavanje besede; sodelovanje drugih - seganje v besedo. (Tusón Valls, 1997: 67 - 69)

Pri izbiri snemalne situacije za naš korpus smo upoštevali vse zgoraj omenjene značilnosti, da bi zagotovili pogovor, v katerem se uporablja pogovorni jezik, tak kot je opisan zgoraj.

2.2. Seganje v besedo in menjavanje besede

Omenili smo že, da sta dinamično, hitro menjavanje besede, ki ni vnaprej določeno, in sodelovanje drugih pri pogovoru s seganjem v besedo tipični značilnosti pogovora, zato smo se pri analizi osredotočili na ta dva pojava.

Briz Gómez v svojem delu *El español coloquial en la conversación: esbozo de pragmagramática* opredeli seganje v besedo in menjavanje besede. Zanj je poseg v besedo vse, kar sodelujoči v pogovoru izreče in ima informativno vrednost. Poseg je stavek ali skupek stavkov, ki jih izreče eden od sogovornikov tekoče ali s prekinitvami. Poseg je lahko iniciativen in v tem primeru povzroči reakcijo (npr. vprašanje, sodbo, povabilo, očitek, prošnjo...) lahko pa je tudi reaktiven, torej je reakcija (odgovor, izgovor, ocenitev česa, privolitvev, dogovor...).

(Briz, 1998: 52 - 58)

V spodnjem primeru (1') je poseg osebe S1 iniciativni, poseg osebe J pa reaktivni in hkrati iniciativni za poseg S2.

(1')

S1: la verdad es que / llevo poco tiempo sin fumar↓ pero lo agradezco

J: o sea que empezaste ↑ // pues // casi casi cuando se abrió el – este local ↑

S2: sí / a(d)emás empecé de tontería /// porque vino un día / Ana ↑ // (RISAS) y me dijo que – que tenía bronquitis aguda // y yo lo veía que fumaba // en el rato que yo me fumaba un cigarro ↑ ella se fumaba tres.

(primer iz Briz, 1998: 53)

Menjavanje besede je ena izmed glavnih značilnosti pogovora. Poseg v besedo se lahko konča kot menjava besede ali pa tudi ne. Menjava govornika ni dovolj za menjavo besede. Menjavo govornika mora prepoznati in sprejeti sogovornik. Tako je vsaka menjava besede poseg, vsak poseg pa ni nujno menjava besede.

(Briz, 1998: 54)

V spodnjem primeru (2') imamo šest posegov, a le štiri menjave besede (T). Prvi, drugi, četrti in šesti poseg so menjave besede. Tretji in peti poseg sta samo posega, ker ju sogovornik ne sprejme, temveč še naprej govori o svoji stvari.

(2')

(T)S1: ¿tú qué↓ César? Que como nunca has fumao ni nada ↑ no tienes problemas/// tú no has fumao nunca

(T)C1: sí/ fumaba

S2: ¿mm?

(T)C2: fumaba yy- y lo dejé/ tam(b)ién me sentía mal de pecho↑/// yy lo dejé/ yy- lo que pasa es que noo→// yo↑ hasta los dieciocho años no fumaba

J: yo hasta los diecinueve

(T)C3: yy luego he estao fumando hastaa hacee dos años o así↑/ pero no- no me gustaba nadaa/ así paraa/ yo de pequeño había tenidoo/ bronquitis/ y cosas de este tipo/ y ahora to(d)aviaa/ mm- cada poco tengo de la garganta↑ o dee/ y entonces lo de fumar era→/ era una/ era una pesadez.

(Briz, 1998: 54)

2.3. Sočasni govor

Menjavanje besede je v pogovoru vedno prisotno. Včasih pride do menjave besede po zadnjem posegu, včasih pa se ta proces odvija sočasno. Do sočasnega govora pride, ko se istočasno odvijata in prekrivata najmanj dva posega različnih govornikov. V tem primeru se govorniki borijo za besedo. Veliko sočasnih posegov se ne konča s pridobitvijo besede, saj so v določenem trenutku prekinjeni. Kljub vsemu imajo taki posegi potencial, da se končajo s pridobitvijo besede, saj pritegnejo pozornost. Nekateri dosežejo svoj cilj, nekateri ne. Po drugi strani s posegi sogovorniki popravljajo govornika, mu pomagajo, mu pritrjujejo, mu sporočajo, da sledijo pogovoru, argumentirajo... Sočasni govor v pogovoru skoraj nikoli ne razumemo kot prekinitev, temveč bolj kot znak strinjanja, sodelovanja, nestrinjanja, ali znak, da poslušalec spremlja pogovor...

(povzeto po Briz, 1998: 58 - 63)

3. ANALIZA KORPUSA - SEGANJE V BESEDO, MENJAVANJE BESEDE PREKRIVANJA IN SODELOVANJE POSAMEZNIKOV V POGOVORU

3.1. Seganje v besedo in menjavanje besede

Vsak prevzem besede je poseg v besedo, toda vsak poseg v besedo ni prevzem besede. Prevzem oziroma menjava besede je poseg v besedo, ki ga sprejmejo in prepoznajo vsi sogovorniki. Za preprost poseg v besedo to ne velja.

V našem korpusu se je pokazalo, da je v spontanem pogovoru več menjav besede kot pa posegov v besedo. V večini primerov se namreč seganje v besedo pojavi, ko sogovornik brez uspeha skuša vzeti besedo govorniku, ko sogovornik skuša pritrditi govorniku in s tem pokazati, da se z njim strinja, ko sogovornik kaj potrди ali podpre, kar govornik izraža, ko želi sogovornik pokazati, da sledi, posluša in razume govornika, ali pa ko sogovornik vskoči v besedo govorniku in zaključi njegov stavek ali misel pred njim, kar je prav tako znak, da oseba posluša in razume.

(3)

(...)

- 7) A4: No pero bueno./ La Gambita es una cosa tonta, es una gata que no se menea.↓/
- 8) Que tú le dices ¡Gambita aquí!↑ / (RISA) y la Gambita viene (RISA) Dios / y
- 9) es que yoo →
- 10) B2: (RISA) [Gambita. ¡Flípaló!]
- 11) C1: [Pero es que a mí →]
- 12) A5: Gambita. [Le cuesta (()) soltar]
- 13) C2: [Yo tenía una gata que se llamaba] / - una gata que tenía que se llamaba Gati↑ /
- 14) respondí respondía a su nombre / bueno // y un día probéé // decía: ¡Cati! / y se
- 15) giraba↓ / ¡Tati! / y se giraba↓ eeh / ¡Kaki!§
- 16) B3: (())
- 17) D1: Yo creo queee ésta → §
- 18) C3: = por -es por es por los sonidos.↓§
- 19) D2: eh por cómo te poneh la voz tú ¿sabes?↑
- (...)

V zgornjem primeru 3 vidimo, da v 11. vrstici C(1) brezuspešno skuša prevzeti besedo. Govornik A(4) je močnejši. V 13. vrstici skuša ponovno prevzeti besedo. Tokrat je uspešnejši, vendar mora dvakrat ponoviti začetek stavka, preden mu ostali prisluhnejo. V 17. vrstici D(1) skuša izraziti svoje mnenje in prevzeti besedo, vendar mu govornik C, ki je tako težko prišel do besede, tega ne dovoli. Govorniku D šele v 19. vrstici uspe izraziti cel stavek, pri čemer še vedno ostane le pri posegu, saj le dopolni oziroma preoblikuje, kar je že povedal prejšnji govornik C.

V naslednjem primeru 4 vidimo, da v 24. vrstici govornik D(4) spet seže v besedo, a tokrat izrazi le kratek stavek, s katerim pokaže, da se strinja s povedanim.

(4)

(...)

- 22) D3: Tú le puedeh decir ¡zorra! (RISA) y se giraba↓ (RISA)
- 23) C4: Síí claro que es y claro la entonación así cariña §=
- 24) D4: La entonación/ e'to eh§
- 25) C5: =y que [yo estaba acariciando a mi gata llamándola] YO: / *hija de puuta*
hija de
- 26) *puuta* (RISAS)
- (...)

Pogosto se posegi v besedo, ki prevladujočega govornika le obveščajo o tem, da sogovornik(i) še vedno posluša(jo) spremenijo v prekrivanja, kot se vidi v primeru 5, v vrstici 49, ko v besedo skoči govornik A(11):

(5)

(...)

48) B8: Claro tía,/ yo (()) Gómez totalmente, [pero totalmente.]

49) A11: [¡Claro!]

(...)

Zgodi se, da je prejemnik tisti, ki konča stavek govornika, pri tem pa ne želi prevzeti besede. V tem primeru gre le za obliko sodelovanja v pogovoru, s čimer pokaže, da je pozoren na to, kaj se govori. To lahko vidimo v sledečem primeru 6, v vrstici 123 (D12):

(6)

(...)

120) C22: Yo/ [pff] yo me he ido por mogollón de sitios/ yyy me han mirado así

121) un poco raro y me han dicho que no.↓/ No, no, lo siento. ↓/ Y yo:

122) *Perooo// en algún mom en algún momento, o sea tiráis cosas/ y dice:*123) *Ya, ↑ pero yo qué sé↑ cuando cerramos↑ -pero/ mañana, // pásate*124) *mañana*↓. Ya, el «pásate mañana»/ ees §

125) D12: Es no pasar. (RISA)

126) C23: Siempre que vengas↑ te voy a decir «pásate mañana». ↓

(...)

Posegi v besedo včasih nimajo nobene veze s pogovorom, kar je razvidno iz primera 7, v vrstici 182, ko A(44) reče: «¡Toma!»). Verjetno le ponuja kaj za jesti ali za piti. V tem primeru se lepo vidi, kako so pri razumevanju spontanega pogovora pomembni ekstralingvistični elementi (geste, drža, širši kontekst, skupno vedenje).

(7)

(...)

180) C36: Y lo que está guay, ¿sabes?, que esto no en - bueno, en Madrid supongo

181) qué también lo harán/ -que los supers ya casi noo=/
182) A44: ¡Toma!

183) C37: =ya casi - mávalo- ya casi no tiran laa basura a los contenedores.

184) Vienen a buscarla=

185) A45: Sí.

186) C38: =en los supers.=

(...)

3.2. Sočasni govor ali prekrivanje

Spontani pogovor je nenehna borba za besedo. Če nekdo želi prevzeti besedo, se mora vsiliti. To povzroči nastanek različnih pojavov, kot je na primer sočasni govor ali prekrivanje. Do sočasnega govora običajno pride takrat, ko želi več govornikov hkrati imeti besedo. Potencialni nosilci besede lahko vskočijo v besedo na

sredini stavka osebe, ki govori, lahko pa tudi več govornikov začne že na začetku govoriti istočasno. Najmočnejši in najvztrajnejši med njimi prevlada in si pridobi besedo.

V naslednjem primeru 8 je prekrivanje v vrsticah 2 in 3 rezultat reakcije dveh govornikov na ime Gambita. Oba govornika zaključita stavek, zaradi česar imamo občutek, da v tem primeru ne gre za boj za besedo. V primeru 9, v vrsticah 10-11 in 12-13, se zgodi ravno nasprotno. Tri osebe (B, C in A) želijo govoriti istočasno. C poskusi trikrat, besedo pa dobi šele v zadnje, kar nam da občutek pravega boja za besedo. Vsa prekrivanja v transkripciji so označena z [] .

(8)

(...)

1) A1: Tía, ↓ la gata de miii compañera de piso la dice que se llama↑ / Gambita.↓

2) L1: [¿Gambita?↑ / ¿es tu gata?↑]

3) ? : [Gambita. (())]

(...)

(9)

(...)

7) A4: No pero bueno./ La Gambita es una cosa tonta, es una gata que no se menea.↓/

8) Que tú le dices ¡Gambita aquí!↑ / (RISA) y la Gambita viene (RISA) Dios / y

9) es que yoo →

10) B2: (RISA) [Gambita. ¡Flípaló!]

11) C1: [Pero es que a mí →]

12) A5: Gambita. [Le cuesta (()) soltar]

13) C2: [Yo tenía una gata que se llamaba] / - una gata que tenía que se llamabe Gati↑ /

14) respondí respondíaa a su nombre / bueno // y un día probéé // decía: ¡Cati! / y se

15) giraba↓ / ¡Tati! / y se giraba↓ eeh / ¡Kaki!§

(...)

V korpusu imamo tudi primer dveh sočasnih pogovorov. V danem trenutku se oblikujeta dve skupini, torej dva pogovora. To pomeni, da je dvema osebama hkrati uspelo dobiti besedo, ker sta vsaka na svoji strani dobili pozornost dela sodelujočih. Stanje lahko traja le nekaj sekund, lahko pa tudi precej časa. Pojav lahko opazujemo v primeru 10, v vrsticah 30 do 50.

(10)

(...)

30) B6: Ay, yo igual tía que no puedo (())/que lo veo tan guapo [que no puedo/ y

31) tú ¿qué te creeh?§

- A10: y le da y tía dios -que a veces le digo -a veces -que es como (()) a sus hijos, ¿no? (())
- B8: Claro tía, / yo (()) Gómez totalmente, [pero] totalmente.
- A11: [¡Claro!]

3.3. Sodelovanje posameznikov v pogovoru

Zanimivo je opazovati sodelovanje posameznikov v pogovoru. Število posegov posameznika v pogovor je odvisno od veliko stvari in se lahko zelo razlikuje od ene osebe do druge. V našem korpusu je največ govorila oseba A, ki je v pogovor posegla kar enainšedemdesetkrat. Sledijo oseba C z 59 posegi, nato oseba B s 53 posegi, oseba D s 17 posegi, na zadnjem mestu pa je oseba L z 2 posegoma.

Če želimo razumeti število posegov vsakega posameznika, moramo vedeti v kakšnih odnosih so sodelujoči. Če živijo skupaj, se bodo v pogovoru počutili zelo lagodno. Če so dobri prijatelji, a se ne vidijo pogosto, bodo govorili več, itd.

Največ govorita osebi A in C. Ker sta A in C prijatelja in ne živita skupaj, se želita pogovarjati. C si bolj želi pogovarjati z A kot z B, saj C in B živita skupaj in se lahko pogovarjata vsak dan.

Tujci v pogovorih z naravnimi govorniki običajno govorijo manj. Na to vpliva dejstvo, da morajo govoriti v tujem jeziku (v našem primeru v španščini) in da prihajajo iz drugačnega kulturnega ozadja in imajo z naravnimi govorniki manj skupnega vedenja. Pri tem je treba tudi upoštevati njihovo znanje španskega jezika, kajti od tega je odvisno ali lahko sledijo takšnemu pogovoru ali ne.

V pogovoru sodelujeta dva tujca, oseba D in oseba L. Oseba D je Italijan in prihaja iz Neaplja. Zelo dobro govori špansko, ker že več let živi s Španko, s katero komunicirata v španščini. Poleg tega prihaja iz kulturnega okolja, ki je precej bližje španskemu. Kljub vsemu v našem korpusu ne govori veliko, čeprav je povsem jasno, da brez težav sledi pogovoru. Z osebo L je drugače. Gre za Nemko, ki je v Španijo prispela dva meseca pred snemanjem tega pogovora in v tistem času še ni povsem obvladala španskega jezika. Poleg tega prihaja iz zelo drugačnega kulturnega okolja. Če upoštevamo ta dva faktorja, je povsem logično, da ne govori veliko (v celotnem korpusu v pogovor poseže le dvakrat z zelo kratkim stavkom).

4. ZAKLJUČEK

Pri raziskavi smo skušali razumeti dinamiko pogovora, natančneje, kako prihaja do menjavanja besede in seganja v besedo, ki sta dve najbolj tipični značilnosti pogovora, kako prihaja do sočasnega govora, ko za nekaj časa več oseb govori hkrati, in zakaj nekateri posamezniki v pogovoru sodelujejo bolj ali manj. Naloga temelji na desetminutnem avdioposnetku spontanega pogovora med mladimi Španci, študenti, in analizi transkripcije (za celotno transkripcijo glej Svečnik, 2006: 73 - 82). Pri transkripciji smo upoštevali sistem zapisa, ki ga predlaga Briz Gómez (Briz, 2000: 15).

Vsak prevzem besede je poseg v besedo, toda vsak poseg v besedo ni prevzem besede, kajti o prevzemu oziroma menjavi besede govorimo, ko to menjavo prepo-

znajo vsi sogovorniki, kar pa za preprost poseg ne velja. V korpusu je več menjav besede, kot pa posegov. Do posegov pride, ko poslušalec pritrujuje govorniku, kaj potrdi, želi pokazati, da ga posluša in razume, ko vskoči v besedo in konča govornikovo misel še pred njim. V teh primerih ni nujno, da poslušalec, ki vskoči v besedo, želi besedo tudi prevzeti. V večini primerov gre le za sodelovanje v pogovoru in ne za boj za besedo. Včasih posegi nimajo nič skupnega s povedanim. V takih primerih je očitno, da moramo za razumevanje spontanega pogovora poznati tudi širši situacijski kontekst.

Spontani pogovor je nenehna borba za besedo. To je še posebej očitno pri sočasnih govorih oziroma prekrivanjih, ko nekaj časa več oseb govori hkrati, njihov govor se prekriva. V takih primerih si najmočnejši, najvztrajnejši ali najglasnejši med njimi pridobi besedo. Kljub temu se vsi sočasni posegi ne končajo s pridobitvijo besede, saj so v določenem trenutku prekinjeni.

Pri sočasnem govoru lahko pride tudi do pravih sočasnih pogovorov. V danem trenutku se oblikujeta dve skupini, dva pogovora. Dvem osebam hkrati uspe dobiti besedo, ker vsaka zase dobita pozornost dela poslušalcev. To stanje lahko traja le nekaj sekund, lahko pa tudi več časa.

Vsi prisotni ne sodelujejo v pogovoru v enaki meri. Nekateri bodo nenehno segali v besedo ali imeli celo vodilno vlogo v pogovoru, medtem ko bodo drugi komaj kaj povedali. Eden izmed razlogov je seveda že sam karakter posameznikov, nekateri so sramežljivi, drugi ekscentrični, razloge pa najdemo tudi drugje. Sodelovanje posameznikov v pogovoru je odvisno od odnosov med sogovorniki: če se zelo dobro poznajo ali so sostanovalci, se bodo počutili lažje, kar olajšuje pogovor; če so dobri prijatelji, a se skoraj nikoli ne vidijo, bodo govorili več; tujci bodo govorili manj, še posebej, če ne obvladajo povsem jezika in prihajajo iz zelo drugačnega družbenega in kulturnega ozadja, saj z naravnimi govorniki delijo manj skupnega vedenja, itd.

Zaradi takojšnje narave govora in nenehnega boja za besedo v pogovoru, prihaja do zanimivih pojavov. Da bi pridobili ali obdržali besedo, morajo biti sodelujoči hitri in učinkoviti. Nezavedno razvijejo strategije (npr. ponavljanje delov stavka, zavlačevanje in pridobivanje časa z uporabo mašil...), kar bi bil zanimiv predmet nadaljnega raziskovanja.

5. LITERATURA

- BEINHAEUER, Werner (1985) *El español coloquial*, Madrid: Gredos.
- BLECUA, José Manuel (1982) *Qué es hablar*, Barcelona: Salvat.
- BRIZ, Gómez, A. (1998) *El español coloquial en la conversación: esbozo de pragmatología*, Barcelona: Ariel lingüística.
- BRIZ GÓMEZ, A., J. GÓMEZ; Ma J. MARTÍNEZ y GRUPO Val. Es. Co (1996) *Pragmática y gramática del español hablado. Actas del II Simposio sobre el análisis del discurso oral*, Valencia: Libros Pórtico.
- BRIZ, Gómez, A., Grupo Val. Es. Co (2000) *Cómo se comenta un texto coloquial*, Barcelona: Ariel lingüística.

- Real Academia Española (RAE)*, 13.5.2011, <<http://buscon.rae.es/rae.html>>.
MOLINER, María (1991) *Diccionario de uso del español*, Madrid: Gredos.
EL SO EZ (2000) *Gran diccionario del argot*, Barcelona: Larousse.
SVEČNIK, Martina (2006) *El español hablado – análisis del discurso* (diplomsko delo), Ljubljana: Filozofska fakulteta.
TUSÓN VALLS, A. (1997) *Análisis de la conversación*, Barcelona: Ariel lingüística.

POVZETEK

Pogovorna španščina: seganje v besedo, menjavanje besede in sočasni govor v spontanem pogovoru

Pogovor je pomembna človeška dejavnost, preko katere ljudje vzdržujemo stik z zunanjim svetom. V članku skušamo razumeti dinamiko spontanega pogovora (menjavanje besede, seganje v besedo, sočasni govor) in razloge za neenako sodelovanje posameznikov v pogovoru. Delo temelji na desetminutnem avdioposnetku spontanega pogovora med španskimi študenti, posnetem novembra 2005 v Granadi, in analizi transkripcije. Korpus ima vse značilnosti pogovornega jezika in spontanega pogovora. Spontani pogovor je borba za besedo, kar je očitno pri sočasnih govorih, ko si besedo pridobi najbolj prevladujoča oseba. Pri seganju v besedo gre pogosto za sodelovanje v pogovoru in ne nujno za boj za prevzem besede. Sodelovanje posameznikov v pogovoru je odvisno od odnosov med njimi, njihovega kulturnega ozadja in od obvladanja jezika (tujcem je težje). Sodelujoči morajo biti hitri in učinkoviti (pomemben je situacijski kontekst), zato razvijejo strategije, zanimive za nadaljnje raziskovanje. Članek temelji na raziskavi, ki jo je Martina Svečnik izvedla leta 2005/2006 v Granadi, v Španiji, in jo vključila v svoje diplomsko delo z naslovom *El español hablado – análisis del discurso*.

Ključne besede: pogovorna španščina, spontani pogovor, seganje v besedo, menjavanje besede, sočasni govor

ABSTRACT

Spoken Spanish: turn taking, intervening and simultaneous speech in spontaneous conversation

Conversation is a very important human activity through which people connect to the outer world. In this article, we try to understand the dynamics of spontaneous speech (taking turns, interventions, simultaneous speech) and the reasons why the participants do not participate equally in a conversation. The work is based on a recorded ten minute long spontaneous conversation among Spanish students and on the analysis of its transcription. The corpus has got all the characteristics of spoken language and spontaneous conversation. Spontaneous conversation is a struggle to gain one's turn. This is obvious in simultaneous interventions, when the predominant person is the one who gets his/her turn. Interventions are often a sign of participation in a conversation and not necessarily a sign of struggle to get one's turn. The participation of individuals in a conversation depends on relations between them, their cultural background and on their knowledge of the language used in the conversation (for foreigners it's harder). The participants must be

fast and efficient (situational context is very important). That is why they develop strategies that could be interesting for further research.

Key words: spoken Spanish, spontaneous speech, interventions, taking turns, simultaneous speech